

den fri Udstykning og paa Administrationen. Det, den ærede Minister nu tilsigter, er at faa disse Ulemper skaffede bort, og det er jeg glad ved, selv om jeg havde ønsket, at Ministeren var gaaet videre endnu.

Hovedprincippet var jo i gamle Dage det, at man ansaa det for nødvendigt at opretholde Kravet om, at Bønderne vare kørende — de skulde jo helst have to Heste —, og det har været gældende fra Arilds Tid, havde jeg nær sagt. Det er ogsaa Hovedprincippet i dette Forslag, og det indser jeg ikke er nogen Verdens Nyttelse til. Før vi havde Jernbaner, Telegrafer og lignende, var det maaske nødvendigt, at der var tilstrækkelig mange kørende Bønder i Sognet, men nu, da der er Jernbaner alle Vegne, nu da der ikke længer køres i Kongerejser, da Forsendelsen af Soldater foregaar pr. Jernbane, og vi, naar vi f. Eks. skulle hente Læge, have Telefoner, hvori vi kunne kalde paa ham eller kunne benytte Post og undertiden Telegraf, da ere Forholdene ganske forandrede. Der er af flere Talere talt om Kørepligten ved Kommunernes Arbejde, som jeg ikke mener, der er Grund til at opretholde. I de fleste Kommuner er man gaaet bort fra denne Kørepligt, men der er enkelte Steder, hvor man knap kan faa Lov for Amtsraadene til at ligne Forpligtelsen paa Kommunen, og hvor der forlanges, at man skal holde paa Kørepligten. Men hvis der i de kommunale Love er noget, der hindrer at ligne denne Pligt paa Kommunen ganske frit ligesom andre Udgifter, bør Loven ændres i saa Henseende, saa at Udgifter til Rejser af forskellig Art lignes paa Beboerne. Vi behøve derfor ikke at holde Hovedparcellen oppe paa den nuværende Størrelse af den Grund. Naar vi lade Kørepligten falde, synes jeg, vi godt kunde sige: Lad dem bare stykke ud enten i 10, 20 eller 30 eller i 5 eller 4 Tønder.

Og hvad angaar den Betragtning, at mange Ejendomme let kunne blive for smaa til, at en Familie kan leve derpaa, hvis der ikke sættes Grænser, da er der jo mange, f. Eks. Gartnere, der leve udmærket paa $\frac{1}{2}$ Td. Land eller maaske et Par Skæpper, bedre maaske end en Gaardmand med 50—60 Tdr. Land, og mangan en kan ikke leve af 100. Hvor er Grænsen? Det afhænger alt af Arealets Beliggenhed og Beskaffenhed. Desuden var i gamle Dage Landbruget næsten Enehverv, nu er der dertil mange Gange knyttet Industri eller Haandværkervirksom-

hed. Naar det netop er særlig fremhævet, at man i Frankrig har en velstillet Almue, er det netop, fordi en Mængde Industrier af forskellig Art, lige fra Grovsmede- til Urmagervirksomhed, er knyttet til det lille Landbrug. Man har haft nogle faa Tdr. Land, 1, 2, 3 Tdr., og ved Siden deraf dyrket forskellige andre Virksomheder. Naar det er saa, kan der ikke være nogen fast Grænse for Loddernes Størrelse.

Vi lægge jo Vægt paa at støtte Bestræbelserne for, at der kan blive flere Huse, og at man derfor ogsaa, for at give Ret til Sammenlægning, som Regel fordrer, at der skal oprettes mindst et saakaldet Pligthus, kan jeg godt forstaa. Naar der i vor Lovgivning arbejdes paa at skaffe Jord til Landarbejdere, er det rimeligt, at man, naar der foretages Sammenlægning af Jord, siger: Ville I have den Fordel at kunne sammenlægge, maa Samfundet til Gengæld forlange, at der oprettes et Pligthus. Det kan jeg forstaa. Men at man paa den anden Side vil forhindre Gaardenes Udstykning, indser jeg ikke det rigtige i, og derfor vilde jeg gerne have, at Ministeren vilde gaa til, at Bestemmelsen om Grænsen helt kunde bortfalde.

Som jeg sagde før, er Lovforslaget et Fremskridt fra Loven af 1897, og kan man ikke naa andet, er det en betydelig Forbedring, men jeg vilde ønske, man gik betydeligt videre. Det er nemlig national-økonomisk set af stor Betydning, at vi kunne faa Lov til at handle og bytte med Jorden. Vi have Ulemper nok i Forvejen; de fleste have jo Prioriteter i deres Ejendomme og Ulemper nok med at slaas med dem. Men hvorfor skulle de saa søge baade her og der for at faa Lov til at handle og bytte med deres Jord og have Bekostning og saa oven i Købet være udsatte for, at de ikke kunne faa Lov dertil? Skulle vi opretholde Bestemmelsen om Hovedparcellen, vil det altid være meget vanskeligt at afgøre, hvor stor den skal være.

Det er ogsaa at friste Vurderingsmændene og friste dem over Evne, for at de kunne gaa saa højt op i Vurdering af et Jordstykke, at det boniteres højt nok til, at det kan blive en Hovedparcel. Jeg kender det fra min egen Kommune, hvor de ved en saadan Lejlighed fra alle Sider, baade fra Landinspektøren og fra Sælgeren, fik Anmodning om at sætte Taksten saa højt, at der kunde blive nok til en Hovedparcel. Det er uheldigt for Vurderingsmændene at virke under et saadant Tryk. Hvis der overhovedet skal boniteres, skulle de kunne